

LAİK FRANSA'DA DİN EĞİTİMİNİN GENEL STATÜSÜ

Dr. Zahit Aksu

Kilise-Devlet ayrılışından beri din ve devletin kendi sahalarında özerkliği kabul edilmiş ve çeşitli tarihlerde yapılan Anayasa değişikliklerinde din sahası, açık ifadelerle, anayasanın garantisi altına alınmıştır. 1946 Anayasası ve son olarak 1958 Referandumunun getirdiği anayasa değişikliğinde bu nokta üzerinde önemle durulmuş ve Anayasanın 8. maddesinde; "Devletin, çeşitli dinî grupların bulunduğu bir ülkede, inançlara saygılı olacağı ve hiç bir şekilde bu sahaya müdahale edilemeyeceği" özellikle belirtilmiştir.

Ebeveynlere çocukları için eğitim seçme ve eğitimi kontrol etme hakkını tanıyan 1882 tarihli eğitim kanunu ve bu kanunu kısmen değiştiren 1936 eğitim kanunu Devletin nötr kalmasını âmirdir. (1)

Bu genel statü içinde Fransa'da üç tip öğretim kurumu ortaya çıkmıştır:

- 1- Nötr okullar (bizdeki devlet okulları)
- 2- Dinî espri içinde serbest öğretim yapan okullar,
- 3- Meslekî din eğitimi yapan okullar.

Devlet her üç katagoriden öğretim müesseselerini denetlemek ve maddî yardımda bulunmakla yükümlüdür.

Dinî espri içinde serbest öğretim yapan okullarda yönetim ve öğretim, dinî kurumlar ve din adamları tarafından organize edilmekte, sosyal ve pozitif bilimler din eğitimi ile paralel yürütülmektedir. Nötr okulların branşları ile paralel öğretim yapan bu okullardan mezun olan öğrenciler birincilerden mezun olanlarla aynı haklara sahip kamu ve özel bütün sektörlerde çalışabilmektedirler.

Meslekî din eğitimi yapan okullar dinî espri içinde öğretim yapan serbest okulların bir bölümünü teşkil etmekte ve bu okullarda pozitif bilimler yanında özellikle teolojiye önem verilmektedir. Ayrıca öğrencilerine sosyal bilimlerin her dalında öğrenimlerini derinleştirebilme imkanları sağlanmıştır.

(1) Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (10 Aralık 1948) 1 ve 2. maddeleri de bu hususu âmirdir.

tır; halbuki, Polonya Katolik Kilise Teşkilatı bunu yeterli bulmayarak kendi teşkilatlarının yöneteceği okullar ve fakülteleri açmak için hükümet nezdinde ısrar etmişti.

Almanya'da durum Fransa'daki gibi olup nötr devlet ilkokullarında haftada 2 saat nazari ve pratik din eğitimi yapılmaktadır.

Ayrıca kiliseye bağlı orta ve yüksek dereceli din okulları vardır. Bunun için her hıristiyan alman hükümete ödediği verginin % 10 nisbetinde bir vergiyi de kilise için hükümete ödemekle yükümlüdür.

Kaynaklar:

- Rd. A. Jacques Bur, *Laïcité et le problème Scolaire* (laiklik ve Eğitim Problemi) doktora tezi édition Bonne Presse, Paris 1959.
- *Annuaire de l'Institut Catholique de Paris* (Paris Katolik Enstitüsü Yıllığı), 1970-1971, Imp. Dumas, Paris 1970.
- Prof. Jean Dulek, *L'Enseignement En Grand-Bretagne* (Büyük Britanya'da Eğitim), Libr. Armand Colin, Paris 1968.
- **Nouvelles De la Faculté de Théologie Protestante de Paris**
(Paris Protestan Fakültesi Haberleri), 1970-1971 Numéro 13, Ekim 1970 Paris.
- T. Lemarchal (Rahibe), Fransa'daki din eğitimi ile ilgili cevabi mektubu.